

Harmoniserad standard

EG:s/EU:s produktdirektiv tolkas i harmoniserade (=godkända av EU-kommissionen) Europa (EN/HD) standarder. Sådana harmoniserade standarder kan sägas vara detaljtillämpningar som till exempel tillverkande företag, konstruktörer och projektörer behöver känna till för att kunna uppfylla de grundläggande och övergripande säkerhetskraven.

En harmoniserad (maskinsäkerhets-) standard enligt ”den nya metoden” är en europastandard (EN), som utarbetats på uppdrag av EU-kommissionen och har publicerats i EU:s officiella tidning (Official Journal, OJ). Den antagna harmoniserade standarden skall implementeras som svensk standard (SS-EN).

De tekniska specifikationerna för produkter som uppfyller de väsentliga krav som föreskrivs i EG/EU-direktiven, fastställs i form av harmoniserade standarder.

Tillämpningen av harmoniserade eller andra standarder förblir frivillig och tillverkaren kan alltid tillämpa andra specifikationer för att uppfylla kraven, men de (lägsta) krav som fastställts i en relevant harmoniserad standard måste alltid uppfyllas.

Standardiseringsarbetet inom EG/EU följer den tekniska utvecklingen inom olika områden och ska fortlöpande anvisa säkerhetslösningar som är tekniskt och ekonomiskt försvarbara (=The State of the Art). Det är frivilligt att tillämpa standard, egna lösningar är möjliga, så länge man minst uppnår ”The State of the Art”, det vill säga den säkerhetsnivå som fastlagts genom relevant harmoniserad standard, som till exempel EN 954-1:1996 och SS-EN 60204-1

En harmoniserad standards relation till grundläggande krav i EG/EU-direktiv, se den i respektive standard ingående informativa bilagan (annex) Z.

Alla harmoniserade europastandarder (EN) inom området maskinsäkerhet är indelade i olika typer. Man har valt att dela in standarderna i typ A, B och C. Under standard typ:

- A, hittar man generella principer tillämpbara på alla maskintyper, till exempel säkerhetsrelaterade delar i styrsystem och riskbedömning.
- B, hittar man generella gruppstandarder, där fokus ligger på säkerhetsaspekter eller säkerhetsanordningar för en särskild maskin eller grupp av maskiner, till exempel skyddsavstånd, säkerhetskrav för fluidsystems styrutrustning och deras komponenter – Hydraulik, m.fl.
- C, samlas standarder som anvisar säkerhetslösningar för en viss maskintyp, till exempel bandtransportörer och transportsystem. C-standarder tillämpar alltså direktivets säkerhetssyn på en viss maskintyp.

Finns inte någon fastställd C-standard för den aktuella maskinen, vindkraftverk, kan man använda A- och B-standarder för att påvisa överensstämmelse mot direktivets grundläggande (väsentliga) fordringar genom att peka ut relevanta delar av dessa för maskinen i fråga.

När en fastställd C-standard skiljer sig från ett eller flera krav som behandlas i A- eller B-standarder, är det C-standardens säkerhetskrav som minst skall uppfyllas, oavsett om ”Tillverkaren”/”Importören” följt harmoniserade standarder eller ej för att uppfylla säkerhetskravet. Det vill säga trots, att tillämpningen av harmoniserade standarder är frivillig är de vägledande för den tekniska utvecklingsnivån och för att de grundläggande hälso- och säkerhetskrav i enlighet med MD 98/37/EC ersatt av MD 2006/42/EC sedan 2009-12-29 (AFS 1993:10 ersatt av AFS 2008:3) bilaga 1 skall uppfyllas för alternativa lösningar, måste dessa erbjuda minst samma skyddsnivå som motsvarande harmoniserad standard anger.

Förutom ovan nämnda harmoniserade Europa (EN)-standarder finns även prEN-standarder, förslag till europastandarder från CEN, CENELEC eller ETSI, som inte är helt färdiga/fastställda och som därmed inte kan ligga till grund för CE-märkning. Det färdiga förslaget, prEN, blir en gällande standard först när någon av CENs medlemsländer har fastställt den som sin nationella standard, i Sverige heter den då SS-EN X...X, men först då standarden blivit godkänd av kommissionen och publicerats i Official Journal (OJ)– blir det en harmoniserad standard.

The State of the Art

Standardiseringsarbetet följer den tekniska utvecklingen inom olika områden och ska fortlöpande anvisa säkerhetslösningar som är tekniskt och ekonomiskt försvarbara (=The State of the Art). Det är frivilligt att tillämpa standard, egna lösningar är möjliga, så länge man uppnår ”The State of the Art”, det vill säga den säkerhetsnivå som fastlagts genom relevant harmoniserad standard.

Bureå 2010-10-10

Claes-Erik Simonsbacka